

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 pett vrt & Din 2.-, do 100 vrt & Din 2.50, od 100 do 300 vrt & Din 3.-, večji inserati pett vrt & Din 4.-. Popust po dogovoru. Inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za tuzemstvo Din 25.-. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Smetanova 44/I. — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE, Ob kolodvoru 101.

Račun pri poštnem čekovnem zavodu v Ljubljani: št. 10.351.

Ozadje dogodkov pri Slavonskem Brodu:

Posledice brezvestnega huiskania

Od brezvestnega duhovnika nahujskana množica se je uprla državnim oblastem — V spopadu z orožništvom je bilo 12 mrtvih in 9 hudo ranjenih

Pretekli teden so se odigrali v srezu Slavonski brod žalostni dogodki. Od brezvestnih huiskanev, med katerimi je bil celo katoliški duhovnik, nahujskana množica je pod vplivom znova razpaljenih separatističnih strasti vprizorila izgrede, ki so žal zahtevali tudi smrtne žrtve. Organi oblasti so morali z orožjem nastopiti proti razgrajajem, ki so sami le nedolžne žrtve brezvestnih huiskanev in starih sovražnikov jugoslovenske države. O dogodkih je bila uvedena najstrožja preiskava, ki je ugotovila pravo ozadje teh dogodkov. Rezultat te preiskave je obenem resen memento vsem onim, ki so odgovorni za vodstvo državne politike, še bolj pa vsem onim, ki še vedno špekulirajo na novo razpaljenje plemenske in verske mržnje v svoje partizanske in politične separatistične cilje. O teh dogodkih objavljamo naslednje uradne ugotovitve:

Notranji minister o vzrokih izgrede

Beograd, 24. februarja. AA. Notranji minister Velimir Popović je včeraj popoldne, ko je zapustil predsedništvu vlade, na vprašanje novinarjev, naj jim pove, kakšno je stanje v Slavonskem Brodu in ali je kaj novega, odgovoril:

Nič novega ni! Popolna varnost in mir vladata na področju tega sresa. Sicer pa so tam, kakor vam je znano, še istega dne napravili red. Tam se še sedaj nahaja posebna komisija, ki neumorno posluje in ki skuša vsestransko dognati pravo stanje in ugotoviti odgovornost. Komisija bo v najkrajšem času končala svoje delo, nakar bodo izsledki preiskave izročeni javnosti.

— Ali so, gospod minister, komunikacije avale in listov izročene izjave v celoti očitale potek dogodkov, so vprašali novinarji ministra, ki jim je nato odgovoril:

Moje izjave so izpopolnile poročila agencije Avale, vendar vam lahko podam še neke podrobnosti, zlasti o stvarih pred tem: nemilim dogodkom, ki ga je soglasno obsodila vsa naša javnost. Če soglasate, izvolite z menoj v moj kabinet, kjer vam dam izčrpno poročilo.

— Prav avalečni van: bomo, gospod minister, so odgovorili novinarji in odšli z g. ministrom Popovićem v kabinet notranjega ministrstva.

Ze 12. t. m., je izjavil g. minister, se je zbralo kakih 400 kmetov pred občno v Potcačkovju, zahtevajoč od poveljnika orožniške postaje, naj izpusti des t pri-vedenih kmetov, ki jih je tedaj zasledil, ker so bili osunjeni, da so odstranili več predpisno v cilje in v antici napisanih sloških tablic z zidu ljudske šole v Potcačkovju. Kmetje so izjavili, da ne pojdejo narazen, če se njihovi zahtevi ne ugodijo. Ker je aresti načelnik videl, da bi se lahko razvili hudi incidenti in da lahko nastanejo neželjene posledice, je privredne kmete pustil domov. Kmetje so se nato odstranili od občinskega poslojpa in se razšli na svoje domove. Preiskava je dognala, da so navredne šolske ablice odstranili kmetje na pobudo katoliškega župnika Mihovila Praškića, največja fran-koskega separatističnega agitatorja v tem srezu.

Dne 17. t. m. je bila po poročilu sreskega načelnika v Slavonskem Brodu v vasi Sibi-nju proslava papeževskega dne. Pri tej priliki je imel župnik Mihovil Praškić prevratni govor s separatističnimi cilji, v katerem je dejal, da je papež naročil, naj bodo Hrvati v pripravljenosti. Po proslavi je župnik Praškić še istega dne odpotoval v Oriovac, kjer je imel na neko skupino ljudi takisto nagovor v separatističnem duhu. Med nje-govim govorom so pričeli prisotni vzkli-kati: »Dol z Jugoslavijo! Na podlagi za-konskih predpisov so orožniški organi pri-jeli tri osebe, ki so bili glavni organizatorji in podpiralci teh izgrede. Zaradi tega so se kmetje iz Sibirja in Starega Slatnika pri-šli zbirati v manjše skupine in odšli k orožniški postaji v Oriovac. Kmalu jih je bilo zbranih do 200 kmetov. Kmetje so šli k orožniški postaji in zahtevali, naj izpuste vse tri aretirance. Poveljnik orožniške po-staje je nato te kmete izpustil, nakar se je množica razšla.

To se je pripetilo 18. t. m. Sreski na-čelnik in poveljnik orožniške čete sta nato 19. t. m. prejela nalog, naj primeta glavne kolovodje teh incidentov in naj jih privre-deta v sresko načelstvo, da jih tam kaznu-jejo. Tako so v Oriovac prišli osem, v Sibirju šest oseb. Takoj nato so začeli kmetje negotovati in še istega dne ob 11. uri popoldne je skupina svojih 100 kmetov krenila z vozovi iz Starega Slatnika v bliž-njo vas Slobodnico. Prišli so z namenom, da tu zberejo še več kmetov in da od tod vsi skupaj krenejo v Sibirju. Tu so hoteli raz-orožiti orožnike in oprostiti vseh 14 oseb.

Ko je bil o tem obveščen, je poveljnik orožniške čete krenil z vodnikom in z 10 orožniki kmetom nasproti. Pred Sibirjem so orožniki srečali kmete. Med pojasnjava-

njen je en kmet brez vsakega povoda oddal en strel na nekega orožnika, drugi, po ime-nu Filip Gjurić, pa je pristopil k orožniku Aleksandru Grubiću in ga udaril po glavi. Orožniki so nato oddali en strel v zrak, na-kar so se kmetje razbežali. Tistega, ki je streljal iz revolverja, so prišli, prav tako tudi kmeta Gjurića, ki je udaril narednika Grubića. Popoldne ob 14. se je večja sku-pina kmetov vnovič zbrala med Sibirjem in Andrijevc. Orožniški major in poveljnik čete z orožniki so se približali kmetom in jih mirno pozvali, naj se razidejo. Svarili so jih s hudimi posledicami njihovega odpora in jim svetovali z najblajšimi besedami. To-da kmetje niso poslušali teh nasvetov. Eden izmed njih je z orožjem v roki planil proti majorju. V tem položaju je major enkrat ustrelil v zrak, nato pa še dvakrat, kar vse pa ni učinkovalo, ker je dotični kmet vse besen skočil proti majorju. Prvi orožnik v neposredni majorjevi bližini je nato, videč ga v nevarnosti, ustrelil proti kmetu, ki se je zadet zrušil na tla. Tedaj so začeli kmet-je streljati z revolverji, orožniki pa so vrnili ogenj. Kmetje so se takoj razbežali na vse strani. Tu je padlo sedem kmetov, trije kmetje in trije orožniki pa so bili ranjeni. Semkaj so zaradi tega takoj odšli pomoč-niki bana savske banovine dr. Hadži, zatem svetnik notranjega ministrstva Hajdukvelj-ković, pomočnik poveljnika orožništva, po-močnik poveljnika savskega orožniškega polka in policijski svetnik dr. Vragović iz Zagreba. Razen tega so okrepili orožniške organe iz sosednjih orožniških čet in iz orožniške šole v Kamenici. Toda 20. t. m. okrog 6. zjutraj je prišlo do 200 kmetov pred Slavonski Brod. Orožniki so jih po-zvali, naj se razidejo, ti pa se niso hoteli udati, marveč so brez vsakega pojasnila pričeli streljati z revolverji, misleč, da bo-do razgnali orožnike. Ti se morajo v takih primerih poslužiti orožja in so zaradi tega streljali s puškami.

Kmetje so se takoj pognali v beg. V tem spopadu je padlo pet kmetov, trije pa so bili hudo ranjeni. Kmalu nato so orožniki zvedeli, da se tri do štiri kilo-metre od tod vnovič zbirajo kmetje in da šteje njihova skupina kakih 700 mož. Ta skupina je odpotovala 10 odposlancev, da bi se pogajala s pomočnikom bana savske ba-novine, ki je bil v Slavonskem Brodu, in s svetnikom notranjega ministrstva Haj-dukveljko. Odposlanstvo je zahteva-lo, naj se kmetje izpuste, sedanjí sreski načelnik pa odstrani s svojega mesta. Ko so odposlancev prijazno pojasnili in ute-meljili, da je treba za tako zahtevo pi-samene obtožbe z navedbo primerov in da se naj najprvo razidejo, so izjavili, da to odklanjajo. Zahtevali so, naj svetnik Haj-dukveljko pride mednje. Svetnik Haj-dukveljko je bil z poziv »prejeli z najljep-simi nameni. Z odposlanci je odšel k zbra-ni množici, da ji pojasni nepravilnost nje-nega ravnanja. Kmetje pa niso pokazali uiti najmanj dobre volje, da bi poslušali Hajdukveljkovića, marveč so mu sporo-čili, da je njihov ujetnik in da ostane pri njih kot talec dotle, dokler ne izpuste njihovih tovarštev. Ker se množica ni ho-tela raziti do 13. ure in ker tudi ni hoteli izpustiti svetnika Hajdukveljkovića, so orožniki krenili v Podvilju, kjer je bila ta skupina kmetov zbrana. Prihod orožnikov je kmete poplunil zbegal in množica se je takoj razbežala na vse strani. Nato je na področju tega sresa zavladal popoln red in mir.

Po ugotovljeni krivdi so župnika Praškića odvedli v sresko načelstvo v Slavon-ski Brod, kjer so ga zaslišali. Iz njegovih izjav in iz izpovedi pri-čel, da je on stvarni organizator nekočine ljudi, ki so zapeljali nepoučeno kmete in jih nabu-jali proti oblastem. Med temi izjavami je tudi zanimala podrobnost, kjer Praškić trdi, da mu je dr. Vraček dovolil kandidi-rati na njegovi listi, če bo dr. Maček pri volitvah nosilec liste. Tega Praškića po-znaajo že od prej kot človeka, ki je nag-

njen h kaznivim dejanjem in da je bil kot tak že obsodjen. Takr ga je n. pr. sodišče z razsodbo od 23. oktobra 1921 št. 6711 obsodilo na eno leto temnice zaradi pona-rejanja denarja. Razen tega je bil Praškić že opetovano politično kaznovan. Pred leti pa so ga morali na zahtevo škola Akša-

movića s policijsko asistenco vreči iz nje-govega župnijskega urada zaradi nenor-alnega življenja in skandalov. S tem sem vam podal izčrpno in pravo sliko o teh dogodkih, kakor so se dogajali odigrali, je končal g. minister Popović.

Glavni krivec brezvestni duhovnik

Slavonski Brod, 25. februarja. r. O kri-minalnih podjetjih župnika Mihajla Praškića iz Potcačkovja poleg Slavonskega Broda, ki je s svojim razdornim delom iz-zval strašne dogodke v okolici Slavonskega Broda, so se sedaj zvedele podrobnosti, ki so se zdele v prvem hipu neverjetne, pa so žal od začetka do konca povsem resnične. Praškić je po dobljenih podatkih kri-minalen tip najbolj nevarne vrste. Pokrit z duhovniško suknjo in pod krinko božjega služabnika je mogel izvrševati najbolj od-vratna kriminalna dejanja in živeti pravo zločinsko življenje. Kljub temu je Praškić ostal v talarju in je svojim župljanom pridigoval božjo besedo, dokler ni bil are-tiran. Praškić je star 45 let ter je bil rojen v Bosanskem Dubočanu kot sin trgovca in kavarnarja. Že kot nezrel mladenič je ka-zal kriminalne nagibe in je živel nemo-ralno. Nemoralno življenje sina je tudi spravilo njegovega že starega očeta v umo-bolnico, kjer je umrl. Praškić se je brez-plačno šolal v nadškofjskem sementišču v Zagrebu, kjer je pogosto izvajal pohujšanje drugih. Novo mašo jebral 1. 1915 v rojst-nem kraju v Bosanskem Dubočanu. Kas-neje je tudi v Bosanskem Dubočanu dobil župnijo.

Cim je postal župnik, je pričel živeti nemoralno življenje v pohujšanje vse oko-lice. V stremelju po obogatitvi je izmis-ljal razne načine, da bi izvelkel pare iz svojih župljanov, ker pa je spoznal, da ta-ko ne bo prišel do bogastva, se je lotil zlo-činskega dela. Zbral je temno družbo, s pomočjo katere si je nabavil priprave in kemikalije ter pričel 1. 1919 ponarejati av-strijske bankovce po 1000 kron, ki so bili tedaj pri nas še v prometu. V tem času je naglo bogatel ter je kupil nad sto oralo-v zemlji, ki jo je preplasil na svojega brata ter neko žensko, ki jo je speljal od njene-ga moža in s katero je pričel živeti pri-ležniško življenje v pohujšanje kmetov. Imel je z njo tri otroke ter je živel z njo skupaj do zadnjih dni, ko je bil aretiran. Praški-ćevi falsifikati po 1000 kron so bili zelo po-srebljeni ter se je oblastem šele kasneje po-srečilo ugotoviti, da so v prometu ponare-jeni bankovci. Da bi preprečili ponareja-nje, so tedaj odredili, naj se bankovci po 1000 kron kolkujejo s posebnim rumenim kolkom.

Vendar pa tudi ta ukrep ni pomagal, ker je župnik Praškić z velikim uspehom ponarejal tudi rumene kolke. Po zaslugi klepetavosti njegove služkinje, ki je pri-povedovala naokoli, da ima njen prečastiti tisočakov, kolikor jih hoče, je bila Praški-ćeva ponarejevalnica odkrita ter je bil 1. 1919 aretiran v Okučanih in zaradi pona-rejanja obsodjen pred sodiščem v Zagrebu na dve leti ječe. Ko je presedel podru-go leto v zaporu, so ga izpustili na svobodo, nakar je moral po izpusti cerkvenih ob-lasti preživeti zaradi pokore gotovo dobo v nekem samostanu poleg Dervente.

Ko je kasneje zopet dobil župnijo, se je pričel ponovno baviti s ponarejanjem ban-kovcev, in sicer po 20 Din. Čeprav so v ne-kem vodnjaku našli njegove priprave za ponarejanje bankovcev, se je Praškiću po-srečilo toplot izogniti zaslužni kazni.

Zaradi nemoralnega življenja je bil te-daj premeščen v Levansko varoš v dja-kovski škofiji, ko pa je tudi tu izževal po-hujšanjem s svojim početjem in nemoralnim življenjem, je bil pred dvema teloma pre-meščen v župnijo Potcačkovje, kjer je na-daljeval isto nemoralno življenje, živeč v konkubinatu z žensko, ki jo je predstavil svojim župljanom kot sorodnico in s kate-ro je imel troje otrok, o čemer je tudi sam pogosto govoril. Še deset dni pred krvavi-mi dogodki je v kavarni »Bosna« v Bosan-skem Brodu priredil orglje, ki so izžvale pohujšanje v vsem mestu. Ob tej priliki je pesujo kakor pijan voznik skočil v talarju na mizo ter pričel plesati na njej ob zgra-žanju vseh kavarniških gostov.

S svojimi duhovniškimi dolžnostmi se niti najmanj ne bavil, največ časa je po-svečal trgovini z lesom, apnom, šuharami in z vsem drugim, pri čemer je zlasti dobro znal odirati kmete. Nedavno je pustil ob-straniti napise s štirih šol v okolici. Ob priliki je poslal nekemu novinarju človeško lobanjo, ne da bi pojasnil, zakaj je to storil. Kmetje, ki so sedaj zvedeli za pretek-lost svojega župnika, močno obžalujejo, ker so se pustili od njega zapeljivati k krvavim dejanjem. To so glavni momenti iz Praškićevega življenja, ki je polno tudi drugim umazanosti, izvršenih pod krinko duhovniškega talarja.

Francosko svarilo Simonu

Nemška pripravljenost za pogajanja je samo platonična — Francija odklanja vsako popuščanje napram Nemčiji

Pariz, 25. februarja. AA. Neki listi pišejo o bližnji poti angleškega zuna-jega ministra Simona v Berlin. »Jour-nal« poroča iz Berlina o tej stvari in piše med drugim:

S tem, da je Nemčija pristala na pogajanja o vseh točkah francosko-an-gleške izjave, še ni izpremenila svoje-ga stališča. Nemški listi naglašajo, da ima nemška vlada o tej izjavi in o pri-stopu k londonskemu sporazumu svoja posebna naziranja. Iz tega sklepajo, da nemški pristane na pogajanja o lon-donskih sklepih kot celoti ne sledi, da bodo v Berlinu govorili o letalskem paktu in prvi vrsti. Prav tako nemška vlada ni izpremenila svojega stališča o podunavskem in vzhodnem paktu. Če pa so Nemci sklenili, da se ne udeležijo no-bene pogodbe, ki bi prinašala koristi Sovjetski Rusiji, potem je treba prizna-ti, da prave možnosti za sprejem sploš-nega sporazuma ni in da je pripravlje-nost Nemčije k pogajanjem z Veliko Britanijo so vseh vprašanjih samo pla-tonična značaja.

Pertinax je v »Echo de Paris« po-dobnega mnenja. Angleški zunanji mi-nister mora iz volilnih ozirnov pokazati uspehe, ali vsaj navidezne uspehe. Ti pa pomenijo koncesije Nemčiji. Bati se je, da bi ti popusti pokvarili sporazum in ga onemogočili s kompromisom, ki ga prizadete države ne bi mogle spre-

jeti. Ta kompromis bi po mnenju Per-tinaxa lahko obstojal v tem, da se iz severovzhodnega in iz podunavskega pakta odstranijo določbe o medsebojni pomoči, tako da se pretvorita v eno-stavne dvostranske pogodbe o nenapa-danju in medsebojnem posvetovanju. Nemčija bi bila s takimi pogodbami za-dovoljna, ker bi se zavedala, da bi za primer napada ne imela več proti sebi zveze držav, odločenih varovati medna-rodni zakon in mir.

Kupujte domače blago!

Italijani pošiljajo v Afriko nove čete

Dan za dnem odhajajo novi transporti — Mobilizacija se vedno bolj širi

Rim, 25. februarja. AA. Iz Neaplja poročajo, da je snoči parnik »Conte Biancamano« odšel krenil v Messina. Tam bo vkrcal še 3600 vojakov 29. di-vizije in 300 ton materiala.

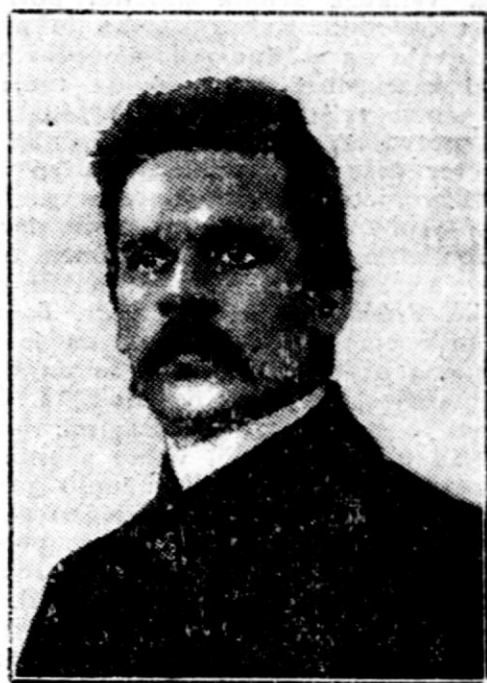
Pariz, 25. februarja. AA. Iz Neaplja poročajo, da odpujeta v vzhodno Afri-

Inž. D. Frost

Smrt uglednega člana profesorskega zbora tehnične fakultete univerze Kralja Aleksandra I. v Ljubljani.

Ljubljana, 25. februarja.

Iz Zagreba je dospela vest, da je na ta-mošnji kliniki po kratki in težki bolezni umrl zaslužni in visoko ugledni član pro-fesorskega kolegija ljubljanske univerze, redni profesor inž. Dimitrije V. Frost.

Pokojni je bil eden prvih strokovnih profesorjev rudarskega oddelka, ki je leta 1921. organiziral inštitut za rudarska merjenja, katerega je pozneje oprnil tudi za geofizična raziskavanja. Prof. Frost se je rodil leta 1876. v Petrogradu. Posvetil se je že od leta 1904. akademski karijeri kot asistent Tomskega tehnološkega inštituta. Po dolgotrajnem službovanju na tehnoloških inštitutih v Tomsku, Varšavi in Novočerkasku je zapustil domovino leta 1920. Tih in skromen, pri tem pa izredno delaven, je posvetil vse svoje moči znanstvenemu delu, razvoju svojega inštituta in svojim sluša-tem. Profesorski zbor in akademska mla-dina ohrani zaslužnemu znanstveniku in iskrenemu kolegi trajen in časten spomin. Pogreb se bo vršil v sredo, natančneje bo objavljeno v listih.

Avtoritativni režim na Madžarskem?

Budimpešta, 25. februarja. AA. »Esti Kurir« poroča, da je vladna stranka sklenila, naj Gömbösova vla-da uvede na Madžarskem avtoritativni režim. Predsednik stranke in vlade bo mogel na ta način uveljaviti svojo voljo povsod in proti vsakomur. Obenem je stranka sklenila, naj se k novemu delu pritegnejo tudi ženske organizacije in mladina.

Sprejem strank pri banu

Ljubljana, 25. februarja. AA. Gosp. ban dr. Dinko Puc bo sprejemal za-sebne stranke samo ob sredah in pet-kih med 10. in 12. uro.

Vremenska napoved

Dunajska vremenska napoved za jutri: Ob neizpremenjeni temperaturi porast oblačnosti, v nižinah možnost padavin.

Borzna poročila.

LJUBLJANSKA BORZA.
Devize (z všteto premijo 28.5 odstot.). Amsterdam 2967.16 — 2981.75, Berlin 1756.08 — 1769.95, Bruselj 1024.56 — 1029.63, Curih 1421.01 1428.08, London 212.07 — 216.13, Newyork 4337.62 — 4373.93, Pariz 269.60 — 291.03, Praga 183.31 — 184.42, Trst 371.40 — 378.48, Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.20 — 8.30.
INOZEMSKÉ BORZE
Curih: Beograd 7.02, Pariz 20.38, Lon-don 14.96, New York 307.25, Bruselj 72.10, Milan 26.18, Madrid 42.225, Amsterdam 208.80, Berlin 123.875, Dunaj 56.90, Praga 12.9075, Varšava 58.325, Bukarešta 3.05.

